

Algemeen inleidend hoofdstuk

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

2019 stond in het teken van de afronding van de vorige bestuursperiode en de start van een nieuw provinciebestuur. Provinciale Staten hebben op 14 juni jl. gedebatteerd over het bestuursakkoord 'Kiezen voor kwaliteit'. Daarna zijn wij voortvarend aan de slag gegaan met de uitwerking van het debat, is richting gegeven aan de verdere strategische koers van de provincie in de komende jaren en aan de uitwerking van het akkoord in de begroting 2020. Bij de vaststelling van de begroting 2020 in november jl. zijn hiertoe zes bestuursopdrachten geformuleerd uiteenlopend van het versterken van de economie, stoppen verdroging tot aan het veiliger maken van Noord-Brabant. Hierbij richten we ons op die opgaven die richting 2030 een maatschappelijke trendbreuk inzetten en waarbij de provincie het verschil kan maken door nu te investeren. Het gaat om bestuursopdrachten die dwars door de programma's lopen. Die op een integrale en verbindende wijze een antwoord geven op wat wij als belangrijke maatschappelijke uitdagingen zien. 2019 was een jaar waarin grote stappen zijn gezet in de realisatie van deze belangrijke maatschappelijke opgaven. De (economische) groeikansen voor onze regio hebben we hierbij afgelopen jaren ten volle benut.

"Brabant beweegt"

"Brabant beweegt"

Brabant is enorm in beweging! Vanuit onze ambitie om een duurzame top kennis- en innovatieregio te zijn, werken we zowel aan grote transitie op het gebied van onder andere energie en klimaat, digitalisering en landbouw. Deze vragen, net als afgelopen jaren, blijvende aandacht en inzet. We zijn daarbij voortdurend alert op bewegingen om ons heen. Met een brede inzet en betrokkenheid spelen we actief in op initiatieven uit de samenleving, op kansen en ontwikkelingen. Brabant fungeert hierbij als verbindende, betrouwbare partner in een groot en divers netwerk van marktpartijen en samenwerkingsverbanden. Afhankelijk van de opgave en de daarbij betrokken partners kiezen we onze rol zodanig dat onze toegevoegde waarde in het netwerk het grootst is: we geven richting, we stimuleren beweging en we maken mogelijk en/of waar. Het gaat goed met onze provincie. Ook in 2019 floreerde de Brabantse economie. Deze kende een groei van ruim 2%. De werkloosheid daalde tot rond de 3%, het laagste percentage in jaren. Onze plannen uit de begroting 2019, zijn afgelopen jaar grotendeels gerealiseerd. Daar waar zaken anders zijn gelopen dan we vooraf hadden gedacht, staat dit toegelicht bij de afzonderlijke programma-onderdelen. Wij zijn trots op de concrete resultaten die we hebben bereikt.

Het werken aan een opgavegestuurde netwerkorganisatie hebben we in 2019 voortgezet met voor ogen dat de organisatie denkt en handelt vanuit de maatschappelijke opgaven van en voor Brabant. Integraliteit in de uitvoering zien we overal in onze organisatie terug. Op veel terreinen wordt met partners in bedrijfsleven, onderwijs en overheid samengewerkt. Hierdoor wordt de bestuurskracht van provincie en regio's vergroot.

Het jaar 2019 stond voor een belangrijk deel in het teken van de stikstofproblematiek. Op 29 mei 2019 deed de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een belangrijke uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het PAS mag niet meer als basis gebruikt worden voor toestemming voor activiteiten die extra stikstofuitstoot veroorzaken. Dit omdat, op basis van het PAS, vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden alvast toestemming gegeven wordt voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Per activiteit moet nu duidelijk worden gemaakt dat beschermde natuurgebieden niet worden aangetast.

Brabant heeft relatief veel stikstofgevoelige natuur (14 van de 21 Natura 2000-gebieden), een hoge bevolkingsdichtheid, een flinke ruimtelijke dynamiek met industrie en wegen en een hoge veedichtheid. Net als in het verleden wil dit provinciebestuur voor de toekomst een goede balans borgen tussen maatschappelijke economische ontwikkelingen en natuur. De urgentie en ernst van het vraagstuk anno 2019 maakt dat we snel moeten handelen, maar evenzeer ook breed moeten kijken. Het gaat niet alleen om stikstof, en niet alleen de provincie is aan zet. Ook op landelijk niveau wordt gezocht naar oplossingen.

De maatregelen die bijvoorbeeld zijn ingegeven door het Klimaatakkoord kennen een samenloop met de maatregelen die nodig zijn voor de reductie van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het veehouderijbeleid, het economisch vestigingsklimaat, de aanpak van verdroging en de structurele inzet op klimaatadaptatie zijn sterk verweven met het stikstofvraagstuk. Kortom: een integrale gezamenlijke inzet van alle sectoren is nodig. Eind 2019 is in samenspraak met de andere provincies en het Rijk, een nieuwe provinciale beleidsregel Natuurbescherming vastgesteld waarmee het weer gedeeltelijk mogelijk is vergunningen te verlenen. Nadere uitwerking van instrumentarium volgt de komende periode. We werken aan een gebiedsgerichte aanpak om stikstoftransacties op gang te brengen en te stimuleren, economische en maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken, natuurherstel te versnellen en intensiveren en een dalende lijn van stikstofdepositie op onze beschermde natuur tot stand te brengen.

In 2019 hebben we gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 als verdere uitwerking van de in december 2018 vastgestelde Energieagenda 2019-2030. Hiermee borgen we, dat we als provincie een rol kunnen blijven spelen in de energietransitie. Met de instemming met de landelijke afspraken voor broeikasgas-reductie in het Klimaatakkoord zijn regionale overheden in Noord-Brabant verantwoordelijk voor vier Regionale Energie Strategieën. Wij voerden en voeren actief regie op het proces.

Daarnaast heeft de beleidsvorming rond klimaatadaptatie een impuls gekregen met de Kadernota Klimaatadaptatie. Veel partners hebben hiervoor hun aandachtspunten ingebracht.

Veel inspanning is verricht voor de vaststelling van de interim omgevingsverordening in het proces van de implementatie van de nieuwe omgevingswet. Hierbij zijn zes verordeningen tot één nieuwe verordening samengevoegd.

Het stevige herstel van de woningbouw in Brabant de laatste jaren heeft zich – met een voorraadgroei van bijna 12.000 woningen – ook in 2019 doorgezet. Vanuit de actielijnen en richtinggevende principes uit onze Brabantse Agenda Wonen hebben wij ons langs diverse lijnen ingezet om de woningbouw op peil te houden, ertoe bij te dragen dat gemeenten steeds beschikken over voldoende (harde) plannen, die aansluiten bij de (veranderende) vraag en dat de woningbouw wordt ingezet voor het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van onze steden en dorpen.

Met de succesvolle VABimpuls hebben we ingezet op het terugdringen van de leegstand. Tevens hebben we actief geparticipeerd in de verdere ontwikkeling van diverse campussen, waaronder de Automotive Campus, Pivot Park en Metalot. De Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat heeft vertraging opgelopen door vertraging in de behandeling door de raad van State.

Vanuit Agrofood is de versnelling van de transitie voortvarend doorgezet door de inspanning op innovatieve stalsystemen en de steun voor innovatieve trajecten door de Landbouw Innovatie Campus, Translab en Stuurgroep Landbouw Innovatie (Noord-) Brabant. Samen met de 'Brabanders' is een zogenoemd Voedselbesluit tijdens de 'Voedsel 1000' opgesteld. Daarnaast is veel aandacht uitgegaan voor preventie van de Afrikaanse Varkenspest en voor verschillende rijkstrajecten over kringlooplantbouw.

Om maatschappelijke transitieopgaven in Brabant te versnellen door het proactief inzetten van digitale technologieën in deze opgaven, zijn in 2019 diverse acties in gang gezet om de ambities uit de Agenda Digitalisering te realiseren. We hebben onder andere bijgedragen aan de uitwerking van het dataplatform voor Brainport Smart District.

Er zijn flinke stappen gezet in de verbetering van het provinciale (fiets)-wegennet, zoals de N629 Dongen – Oosterhout, N279 Veghel – Asten, de nieuwe verbinding N69 en snelfietsroutes. Daarnaast zijn belangrijke afspraken gemaakt over MIRT-verkenningen inclusief korte termijn pakketten met flankerende maatregelen voor de A50 Paalgraven – Bankhoef en A2 Deil –'s-Hertogenbosch en een bereikbaarheidspakket voor De Run.

De nieuwe visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' is verder uitgewerkt in een transitiestrategie. Met de

ondertekening van een bijbehorende intentieovereenkomst met regio West-Brabant is een belangrijke stap gezet in de doorontwikkeling van het mobiliteitssysteem in Brabant.

Op gebied van cultuur en samenleving is in 2019 o.a. uitvoering gegeven aan het in 2018 in B5 verband vastgestelde regioprofiel. Een belangrijke mijlpaal hierbij is de harmonisering van de regeling professionele kunsten van de B5-gemeenten en de provincie. Met het grootst opgezette programma Brabant Remembers is er in 2019 veel aandacht en inzet geweest voor de viering van 75 jaar bevrijding. Ook is onder grote belangstelling het Brabant Outcome Funds van start gegaan.

De voorbereidingen voor de Vuelta 2020 zijn gestart. In 2019 is de stichting Vuelta Holanda opgericht om de organisatie van dit evenement samen met onze partners te vergemakkelijken.

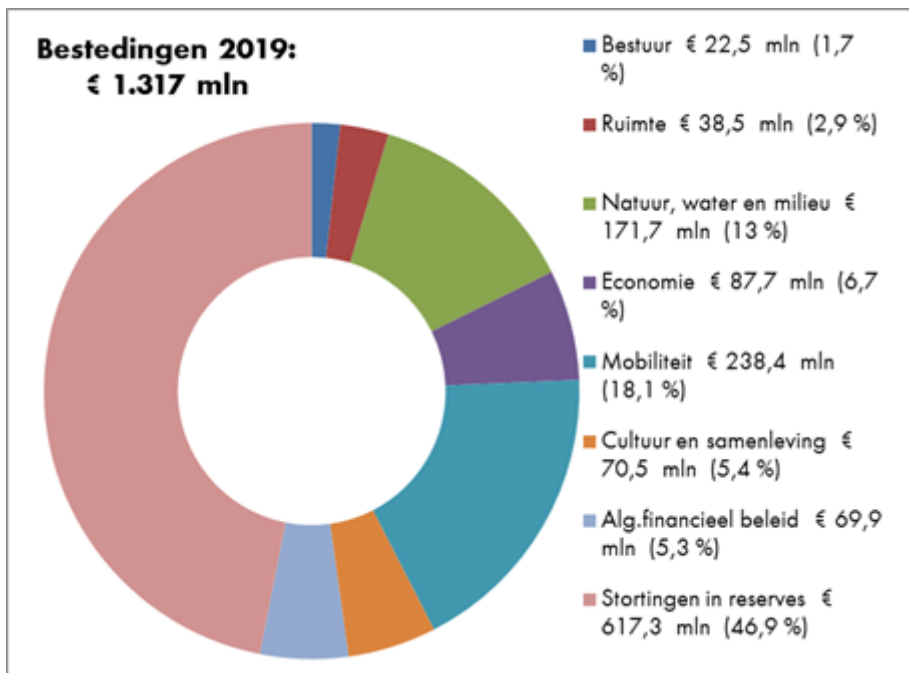
Financieel totaalbeeld

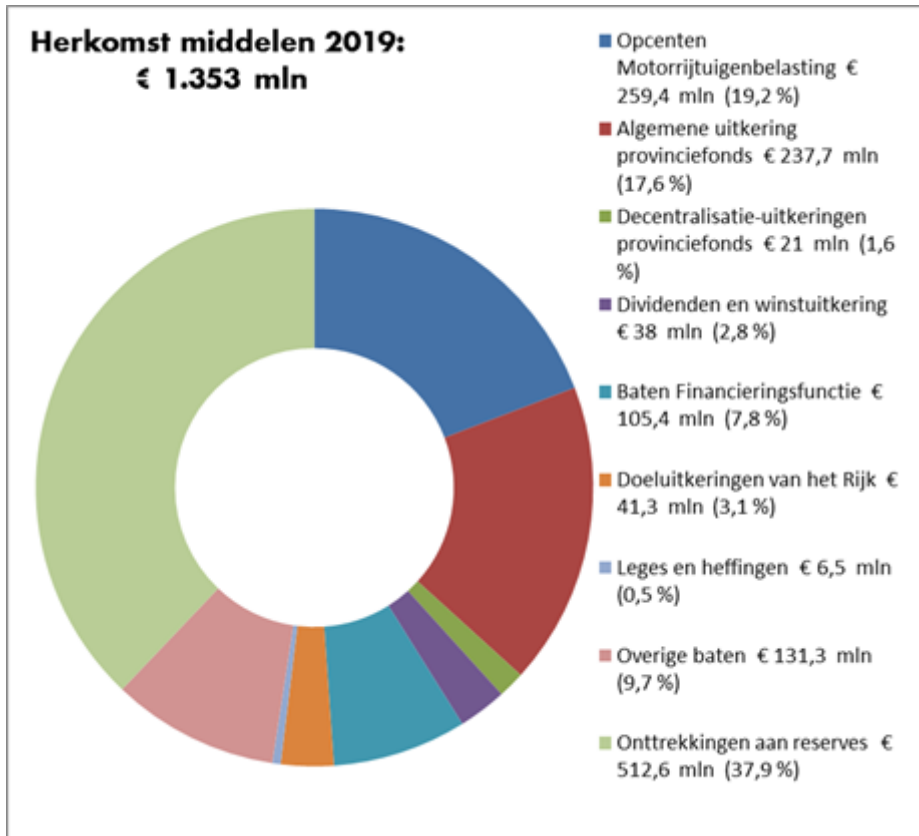
Financieel totaalbeeld

De jaarstukken laten een bruto rekeningresultaat van € 36,7 mln zien. Wij stellen voor om voor in totaal € 19,4 mln aan prestaties en daaraan gekoppelde middelen over te hevelen van 2019 naar 2020 en volgende jaren. Ook stellen we voor om voor een bedrag van per saldo €7,9 mln mutaties in de reserves aan te brengen. Indien deze voorstellen worden gehonoreerd, resteert een netto besteedbaar rekeningresultaat van € 9,3 mln. Dit resultaat vloeit terug naar de algemene middelen.

Het positieve jaarrekeningresultaat gecombineerd met het feit dat we op koers liggen voor het bereiken van de beoogde doelstellingen en effecten, stemt tot tevredenheid.

De verdeling van de lasten over de verschillende programma's en de verdeling van de herkomst van de middelen is in onderstaande afbeeldingen weergegeven.

Het financiële resultaat over 2019 is dus positief maar naar de toekomst toe moeten we er wel rekening mee houden dat de financiële gevolgen van het coronavirus ingrijpend kunnen zijn.

Ook Noord-Brabant wordt hard getroffen door het coronavirus en door de maatregelen om het virus te beteugelen. Op tal van terreinen liggen activiteiten en het openbare leven stil en hoelang dat gaat duren is ongewis. De zorgen zijn groot en de gevolgen voor de middellange en lange termijn zijn niet te overzien. De vrees dat de gevolgen van het virus een zware wissel trekken op de economie wordt steeds meer gevoeld en een recessie is onontkoombaar.

Wat de vertraging of het afblazen van activiteiten van de provincie zelf gaat kosten staat nog niet vast. En ook is niet duidelijk wat dit voor de grote projecten van de provincie betekent die op stapel staan.

Laat staan dat we weten wat het financieel voor onze partners, gemeenten, grote en kleine ondernemers, ondernemers die nog maar net zijn gestart en tal van instellingen op het gebied van cultuur samenleving en sport en voor onze burgers betekent.

Voor harde conclusies is het nog te vroeg. We brengen nu in kaart wat de gevolgen zijn voor onze eigen projecten, we gaan na wat het betekent voor onze kosten en opbrengsten, voor onze contractuele verplichtingen en overeenkomsten, voor onze subsidies en ons subsidieproces, voor onze aanbestedingen, voor onze deelnemingen, voor de verstrekte leningen etc etc.

Tegelijkertijd gaan we aan de slag om in aanvulling op de rijksmaatregelen te bezien waar samen met onze partners de inzet van de provincie het meest nodig en effectief is en in welke vorm die inzet het best uitvoerbaar is om de gevolgen van deze crisis zoveel mogelijk te verzachten.

Over de voortgang hiervan worden PS geïnformeerd.

